

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetének a legolcsóbban számítottak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A vármegye adósságainak konvertálása.

Székelyudvarhely, június 12.

A vármegye közigazgatási bizottságának e héten tartott ülésében ismételtén szótartott a vármegye egycs adósságának a konvertálása, mely mintegy két évvel ezelőtt került először először először.

Udvarhelyvármegye egyes kölcsönöknek beszerzésénél a multban az intézőkörök nem a legnagyobb körültekintéssel jártak el, s innen származott aztán az, hogy a közel egy milliót kitevő adósság után a megye 6%-os törlesztéses kamatot fizet. E tarthatatlan, tulmagas kamatu kölcsönöknek olcsóbb annuitásos kölcsönre való konvertálásának a megkísérlésével a közigazgatási bizottság még 1906. év folyamán megbi. a az alispánt és tisztifőügyészt, mivel a kölcsönök konvertálásával nem kevesebb, mint 8-9000 korona évi megtakarítást remélt elérni.

A tisztii nyugdíj-alap a jelenlegi 1 1/2%-os pótdóval egyáltalán nem képes fedezni megterhelhetését, s így a konvertálás által elérendő megtakarítás nagyon is érdekében fekszik a megye közönségének, pláne ha tekintetbe vesszük, hogy az utóbbi nyugdíjaztatással újabb pótdó réme fenyeget.

A vármegyei kölcsönök a Pesti Hazaitól, a Magyar leszámítólótól, a Magyar jelzalog és a Magyar kereskedelmi banktól vannak felvéve, a mely pénzintézetek a mult év folyamán bevezetett tárgyalások rendén késnek mutatkoztak a kamatlábnak egy bizonyos összeggel való le-

szállítására, amennyiben ez iránt a pénzpiac helyzetének kedvezőbbre fordultával ez iránt megkerestetnek.

A pénzpiac helyzetének kedvezőbbre fordulta bekövetkezett, s így nagyon is aktuálisan volt a közigazgatási bizottság ülésén az ügy felvetve

Ha az utalpnál, valamint a megyeház-építési alpnál mérsékeltőbb számítás mellett is évenként 1-1%-nyi kamat megtakarítás lesz elérhető, — úgy az utalpnál a 400,000 koronás kölcsön után, a míg fenálló 333,258 kor. tőketartozás után 1% évenként 3332 kor. s a 170,000 kor. tartozás utáni 164,550 kor. tőkerészlet után évenként 1% 1644 kor. takarítható meg.

A megyeházépítési alap 260,000 koronás kölcsönéből fennálló 237,188 kor. tőketartozás után 1% 2371 kor. — a 12,00 koronás kölcsönből fennálló 11,141 kor. után 1% 111 kor, — a 20,000 kor. kölcsön 18,569 kor. tőke maradványa után 1% 185 kor, — a 40,000 koronás kölcsönből fennálló 39,188 kor. 1%-a 391 kor. összegnek felel meg. Vagyis a konverzióval hozzávetőleges számítás szerint nem kevesebb, mint 8034 korona évi megtakarítás volna eszközölhető, tehát olyan összeg, mely e szegény vármegye, még szegényebb közönségére nézve áldást jelent akkor, amidőn a magas állami adók és magas községi pótdók sulya alatt már-már összeroskadunk.

Várjuk az alispánnak ez irányban kifejtendő tevékenységét, melyet a közigazgatási bizottság ülésén egyébiránt beigért.

Vármegyénk gazdasági jövője.

Irta: **Ugron Zoltán.**

Fél századnál több, hogy báró Bánffy János megírta kis füzetét ezen a czimen „Bár a kertem nagyobb volna” s e füzet mai nap is aktuális vármegyénkben. A jó báró természetesen a tagosítások érdekében írta munkáját s o megye kétharmada ma sincs tagosítva.

Szétosztott birtok kizárja a gondos miveltést, ép azon részénél a népnek, melynek vagyoni helyzete anyagi intelligencia megszerzésére módot adna, hogy a kerti miveltéssel megbarátkozzék. Mindazonáltal a tagosítások hiánya vagy késő keresztülvitele sem mentheti azt az indolenciát, hogy e vármegye nem hogy kivitelre nem termel semmi kerti veteményt, hanem a legközönségesebb gyöknövényeknek piacot nyujtanak a tengelyen 100 k. m. távolságból jövő, nyárádminti mezőn kertészkedő földmiveseknek.

Megyénk minden gyöknövényt jó minőségben bőven terem; abban, hogy itt murók, petrezselyem és czeller mezők legyenek, semmi gátat nem vet földünk minősége s klimánk megpredesztinál erre inkább, mint a szárazabb alsó Nyárad mentét. Egy holdon cirka 100 m. m. terem bármelyikéből ezen gyöknövényeknek s azok ára rendszeren 6 kor. felül van m. m.-ként, fent említett vidéknek legkevesebb 2 kor. szállítási költsége van s így egy k. holdnál ha 6k 400 krt, mi távolság szerint 550-600 kor. bruttó venniök be. Mínhogy a tiszta költség alig tesz ki 100 krt, így e téren is boldogulásunk hanyagul eldobjuk. A kertészet legpri-

Női foglalkozásokról.

Irta: **Vajna Géza dr.**

Az ugynevezett haladó kor egyre több nőt vezérrel kenyérkereső pályákra. Folyton, robamosan nő azok száma, akik az életviszonyok nyomozató kényezere folytán családi otthonukon kívül kénytelenek maguk vagy családjuk fenntartásának anyagi eszközeit megszerezni. Mert nem szenvedhet kétséget a túlzó feministák és női szociálisták minden érvelésével szemben a természet és társadalmi fejlődés törvényein alapult elv, hogy a nőnek igazi hivatása a család, az otthon körében van. Minden eset, amelyben a nő, bármely okból, otthona körén kívül kénytelen lét-fenntartásáról gondoskodni, kivétel, eltérés amaz alap-elvtől. És ha már a társadalmi fejlődés alakulásai ezeket a kivételeket mind gyakoribbakká teszik, azt hiszem, sokkal értékesebb szolgálatot teszünk a női nemnek, ha elméleti vitatkozások helyett, amelyek többnyire ama kérdés körül szoktak meddőágyúknak kimerülni, hogy az erkölcs, a család vagy a társadalom szempontjából helyes-e a nőknek kenyérkereső pályákra önméles, számolva azzal a meglepő állapottal, hogy ezt többé elkerülni, megakadályozni nem lehet, igyekszünk az életviszonyok reális vizsgálataiból oly irányelveket lezúrni, amelyek eme társadalmi jelenség egyoldalú elhajlásait, veszélyeit elhárítani alkalmassak.

Társadalmi problémákról az a felfogásom, hogy minél nagyobb, fontosabb valamely kérdés, annál közvetlenebbül, annál intenzívebb ható erővel nyilvánulnak megoldásának irányelvei. A legtöbb kérdést a tudós okoskodás vagy számító tendenciák teszik nehezéssé, megfajthetleud s ha nem is akarunk a tekintélyek megalapodott elvi igazságaiával szemben reitensek lenni, igen sok és egyre gyakrabban ismétlődő eset arra a meggyőződésre vezérrel, hogy az abszolút igazságok” igazságaiban feltétlenül ne biggyünk, hogy ne csatlakozzunk.

Igy vagyunk a női hivatás, a női életpályák és foglalkozások kérdéseivel is. Abszolút kijelentések, bangzatos olvi igazságok röpködnek szerteszét a társadalom izzó, forrongó légkörében, amelyek talán pillanatokra megragadnak, talán hivatásig tesznek kis csoportokat, a női kérdés problematikus ügyét azonban egy lépéssel so viszik előbbre.

Merész kijelentés volna az bárkitől is, hogy o kérdéseket megfajtonie, a minden problema helyes megoldására alkalmas abszolút elvet, a bőlcsék követ megtalálása sikerült, épen azért mivel egy teória es csulbatatlan, mert abszolút igazságok nincsenek és mert minden igazság csak addig igaz, amíg egy újabb meg nem dönti hitelét. De mert a bölcsék követ a középkornak megtalálása azért nem sikerült, mivel misztikus eszközökkel, tulvilági szellemek segítségével kutattak utána s lehetetlen eredményeket, csodákat reméltek tőle, a modern társadalom alchimistaira biztosabb eredményekkel kecsegtető jövő vár, ha nem követik elődeik példáját és nem fantazmagóriák, nem rögeszmék, hanem a való élet érzékelhető jelenségeinek igazságait veszik kezükbe világító lámpásul.

Ugy a női foglalkozások minden fajtája ellen tiltakozások egyébként kisebbbégben levő csoportjának, mint a női emancipáció minden irányu keresztülvitele esküvő fanatikusoknak túlzó elfoglaltságára kiegyenlítőleg ható kivezető utat megtalálhatni vélem. Minden tulzásban vannak igazságok, amelyeknek abnormis tújtengése éppen abban nyilvánul, hogy maguknak abszolút elismerést és uralmat követelnek és hogy érvényesülési törekvésükben többnyire túrlmetlenek, — de igazságait figyelmen kívül hárni hiba volna. Az a meggyőződésem, hogy a tulzások igazságai adják kezünkbe a kivezető eszmék fonálát, amelyet oly sokan és oly különböző szerencsével keresgélnek.

Abból a feltevésből indulva ki, hogy többségben vannak azok, akik a nők hivatásának, a női tevékenység, a női lélek sok nagy értékű tulajdonainak

érvényesülési teréről az otthon, a családi élet körét tekintik, az álláspontból meriten az emancipációisták tulzásainak kiegyenlítésére alkalmas alap-elvet.

A feministák a társadalmi, sőt ujabban az állami élet minden terén, minden tevékenysége körében helyet követelnek a nőknek. Humánizmusra, felvilágosultságra, a haladó korra, a férfiak és nők szellemi képességeinek egyenlőségeire, a női méltóságra és még sok egyébre hivatkoznak érv és indok gyaóat. Egyet azonban a leggyakrabban el szoktak hallgatni és ez az a kérdés: vajjon a nő, ha elhagyja az otthon légkörét, ha kiszakítja magát ama falak közül, amelyek igaz, bizonyos mértékig korlátokat szabnak tevékenységének, de amelyek biztosítanak számára és a legmagasabb bivatás, a hitvesi és anyai köteleességek teljesítésének békes birodalmát alkotják az élet durva, kiméletlen élet-halálharcznak küzdelme között; ha elveti magától azokat a biztosítékokat, amelyeket a társadalmi fejlődés a művelt világárszékben a nő védelmére megtremetett, ami pedig a minden irányu emancipációnak természet-szerű következése lenne, vajjon a nő mindezek ellenértéke fejében boldog, vagy boldogabb lenne-e, mint a mult és a jelen társadalmi alakulásában.

Erre a kérdésre a feministák nem szoktak megfelelni. Ők csak jogokat emlegetnek, a nők elnyomtatásáról, felszabadításáról, a férfiakkal egyenlő jogukba tételéről, a női foglalkozások szabadulá nyilvánításáról beszélnek.

Ugy vélem pedig, ha a nők javáról, érdekéről, jövőjéről szónokolunk, ha ügyüknek apostolaivá szegődünk, nem azt kell keresnünk, mi módon rakjunk minél több terhet, miként hártisunk az élet nagy, nehéz, a férfiak által viselt gondjából minél többet a nők válllra, hanem annak módjait kell megtalálnunk, hogy miként, mily eszközökkel biztosíthatjuk a nő számára azokat a feltételeket, amelyek mellett boldogságát annak egyedüli helyén, a családi élet körén belül föltalálhatja.

mitivebb ága a hagyma és burgonyatermelés és még ezeket is elhanyagoljuk, pedig ez volna az első lépés áttérni az ezeknél 200—1000%-kal többet jövedelmező nyári voteményekre és inyenc árukra.

Igy hiába halmoznak megyénk székvárosába hivatalt hivatalra és érthető, hogy másik kisvárosunk Székelykeresztúr nem akar áldozni arra, hogy területén egy nagy fogyasztó képeségű intézetet megtartsion, ha annak élelmézéséből és ipar szükségleteiből semmi hasznot huzni nem bír.

Kereskedésekben korai vetemények hallatlan drága áron vevőre találunk, ez mutatja, hogy itt piac van de nemcsak a könnyen előállítható tömegárura, hanem a több munkát igénylő, de aztán busásan fizető idény árura.

Ezekben is különbséget kell tenni s én egyelőre senkinek sem ajánlom, hogy melegbázzakkal, de még közönséges üveg melegágygyal is dolgozzék; de az már nem ördögység, hogy valaki $\frac{1}{2}$ —3 k. h. területet jól megforgattasson, jobban trágyázzon, abba kerti epret, málnát, spárgát, mint évelőket és nyárikáposztát, karalábét, kartifolt, reket, paradicsomot, csomege kukoricát, stb. termeljen még pedig úgy, hogy annak plántáit melegágyba vesse és védje a késői fagyoktól, pikirozással véntse s így némi mesterséggel kerülje meg a délibb vidék klíma adta előnyeit. A későbbi fejlődés időszakában meglehetősen előnyökkel bírnak a bő csapadék által. Merem állítani, hogy nálunk jól készített földben május—júniusban folytonos porhanyítás által majd azt lehet elérni, amit legtöbb helyen csak költséges öntözéssel.

Ezt a közleményt használom fel arra, hogy foglalkozzam az új birtokrendezési javaslattal, mert hát bizony a kerti művelésről fejtegetés után és a takarmánytermelés fejtegetése előtt helye van ezzel leszámolni.

A feminizmus elveiből el kell fogadnunk, hogy a nőnek a társadalmi élet intézményeiben a férfival egyenlő jogokat kell nyújtani. Az ez irányban való egészség és fokozatos haladás ellen sem egyik, sem másik oldalról nem is lehet jogos kifogásokat és ellenvetéseket támasztani. Viazont a családi-rendszer elvőlől kell megalkotnunk azt a hatart, amely az emancipációs irányát és mértékét megadja. És így, a két ellentétes irányzat elveinek összeegyeztetéséből kell megkísérelnünk olyan irányelvek megtalálását, amelyek — nem a tulzok elméleti ideáinak, hanem a női természet, a női egyéniség és a női hivatás feltételeivel megegyeznek, azok érvényesülését lehetővé teszik, a nő boldogságának utat, teret biztosítanak.

Ezek szerint mondhatjuk tehát, hogy a nő előtt minden oly foglalkozás kapuja megnyitandó, amelyre a nő magához méltónak talál, amelyet képességeihez mérve magának alkalmasnak ítél és amelynek természete az általános társadalmi rend érdekében, a közjó szempontjából a nő egyéniségével, fizikai és lelki tulajdonaival összeegyeztethető. Nem valom tehát magamat amaz elv hívének, amely a nő számára a társadalmi és állami élet minden pontján a férfival egyenlő szereplési kört kíván kivívni. Egyéb, részben már elmondott okaimon kívül azért sem, mert az a hitem, hogyha mind, férfiak és asszonyok egyaránt a forumon való érvényesülésbe merítjük ki tevékenységünket, az emberi társadalom nagyon hamar befejezné, tagok hiányában, problémáival együtt, pályafutását.

Ha tehát a nő számára lehető teljes mértékben egyenlő jogokat, érvényesülési szabadságot biztosítunk, — viazont köteleességünk lehetőségeket találni, amelyek mellett a nő nem kényszerül foglalkozásának keresése közben igen sokszor hajlamával, egyéniségével ellentétes munkakört vállalni. Ha a nő élet-vizonyai kenyérkereső munkára terelik, ha maga vagy családja fontartása a családi élet szokott, teendői mellett terhesb munkát is rá, módot kell találnunk, hogy ezt a munkát nőiségének, méltóságának, természetének lehető szemmel tartásával, családjának és a társadalom igen fontos érdekeinek megóvásával találhassa meg. A szociális irányvétel tehát az, hogy a nő kenyérkereső munkálkodása közben se, vagy csak a legvégső kényszer esetében szakadjon el a családi tűzhelytől, hogy annak oltalmazó körében nőiségét, méltóságát, erkölcsi integritását, amely a társadalom jövő életének egyedüli szilárd alapja és biztosítéka, megőrizhesse.

A társadalmi munkamegosztás jelenlegi elre-

Nem veszem azt pagrafusonként, hanem megyénk és egész Erdély tagosító birói nézete szerint újabb tagosítások felvétele ki van zárva.

Ez egy oly megdőbbsentő tény, hogy ily félkegyelműsége csak a bibliából lehet idézni: „bocsáss meg nőkiek, mert nem tudják mit cselekedének.”

E kérdést illetően formába egy olyan igazságügyi miniszter vetette fel, kinek lelkiismeretét oly dolgok terhelik, miért bünvádi tárgyaláson kellett számot adjon s kinek lelkiismeretlen demagogiája mindenhol ismeretes volt.

Leglelkiismeretesebben lett informálva utódja de mit sem használt, mert egy oly szakértő állt mögötte, kinek nocziója sincs gyakorlatban egy tagosítás keresztülvitele felől.

Mit szóljak a székely képviselők földnélküli Jánosairól, kiknek legokosabb volt nem tenni koczára egyetlen czimüket: a nagyképűkódés-e mandátumokat, mert e kérdés egy kicsit csiklandos volt!

Sajnos, itt egyetlen felelősségre vonható tényező a földmivelési kormány, hogy e javaslat abban a formában bement és hogy annak a tagosítások folytathatóságát illető részét még agyon is hagyta módosítani a parlamentben. Nem mentség, hogy a végrehajtási utasítást felülbíró táuácskozmányon a javaslatot senki mezőgazdasági szempontokból felül nem bírálta, mert hogy hanyag képviselők és tudatlan képviselői a társadalmi szerveknek, hogy működnek az mindegy, de a felelős kormány ki nem bujhatik azzal oiy kérdésbeu, mihez neki hivatalból érteni kell.

Ebben az irányban az ahhoz értéknek kiforrt nézetek volt már több mint két évtizede. A tagosítás megengedhetőségét megnehezíteni nem szabad s ez irányban csak az képezhetette vita tárgyát, hogy a megkerés odiumát nem kellene-e levenni a helyi birtokosokról és azt hivatalból elrendelni bizonyos sorrendben.

dezése ennek az elvnek nem kedvező áll potokat tár elénk. A kereső nők nagy többsége gyárakban, ipari műhelyekben, üzletekben, irodában dolgozik, amely foglalkozási ágak testi szervezetüket rombolva, óriási mértékben szaporítják a társadalom beteg lényeitök tömegét s családi kötelék meglazításával nemcsak a családi élet szükségességének szuggesztív érzetét gyöngítik a kereső nőknél, de a legtöbbre nézve mindazokat az erkölcsi veszedelmeket is magukban rejtik, amelyek ellen eddig a családi élet levőgője és intézményei nyújtották a leghatósabb védelmet. Mindezeknek igazságát majdnem kivétel nélkül statisztikai adatokkal is igazolni lehet.

A nő érdekeinek és a család meg a társadalom javának tehát az a foglalkozási ág felel meg, amely a nőt nem kényszeríti a családi otthon elhagyására, vagy legalább is nem buzamosabban vagy állandóan.

Ilyenül pedig első sorban a háziipari foglalkozások kínálkoznak. Ennek különböző ágaiban találja meg a nő egyéniségének, ügyességének, bármily magaságban fejlett izlésének tevékenységi körét; ezekben munkálkodhatik a nő anélkül, hogy el kellene hagynia otthonát vagy családjának lakóhelyét s ez az a munkakör, ahol az ügyességének, a női reprodukív tehetőségnek, az izlésnek, a szorgalomnak minden foka méltánylásban és honorálásban részesülhet. És nem szabad ám a háziiparnak akár társadalmi, akár gazdasági jelentőséget kicsinyelni. Nálunk, ahol hajdan minden országrészben virágzó háziipar volt, míg ma csak kerosgólve találhatunk olyan helyeket, ahol igazi háziiparról beszélhetünk, annak fontosságát még sokan nem értik meg. Pedig nem volna szabad felednünk, hogy azok a nemzetek, amelyeknek nagy részben iparuk és kereskedelmük tett naggyá s amelyeket — többnyire hibáikban — oly szivesen utánunk, iparuk tekintélyét és uralmát háziiparuk által érték el. A divatos, tehát a pénzáldozatokat nem tekintő, világ által keresett legtöb értékes czikk és tárgy, hogy csak egy párat említsük: a lyoni selem, a brüsszeli s a hajdan és joleuleg is oly drága velencei csipke, a skóciai gyapjú szövövek, a kelet fonott, szövött holmiai, a faragott, vésett, festett, himzett stb. dísz tárgyak mind a háziipar, az eleven kéz termékei. A gyári termelés bármily fokozata mellett is biztos a háziipar léte. Az egyéni izlésnek, a finom, művészi kidolgozásnak mindig csak a háziipar lesz képes eket tenni.

Hazánkban csak szövött-fonott árukban 450—500 millió értékű szállít évente a külföld, — természetesen első helyen Ausztria. Kevés kivétellel olyan iparcikkeket, amelyek itthon is előállíthatók lennének.

A költségekhez az előlegezés megkönnyítése által és a direkt hozzájárulás felemelése által az állam többel kell, hogy járuljon. A műszaki eljárás több ellenőrzésnek kell, hogy alá vettessek és a birói eljárást meg kell egyszerűsíteni és gyorsítani.

Ezen kívánalmakkal szemben mi történt? Egyszerűn a megengedhetőség kérdésénél lehetetlenné tették az eljárást. Én tehát nem esem abba a dörccsége, hogy foglalkozzam a további intézkedésekkel

Már most mielőbb tovább mennék, ki kell jelentenem, hogy amit fejtegetni fogok az csak megtagosított községekhez vonatkoznak, mert tagosítás nélkül nincs mezőgazdasági haladás, hol meg az nincs, ott a vég lezetden tul vagyunk.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, június 12.

A székesfővárosba összesereglenek a külföld minden részéből békebarátok és a felvilágosodás harcrosái, akik hadat üzennek a közép-korból ránkmaradt veszedelmes intézménynek: a párbajnak. Ez a küzdelem már régi keletű. Irnak, szóokolnak a párbaj ellen, de azért a felsőbb és középső társadalmi osztályok, mipt a becsületen esett sértés egyetlen alkalmas remédiumát igénybe veszik, mihelyt reá alkalom és szükség kínálkozik.

Hiába bizonyítják be az emberek, hogy a lovagi tornának manapság, amikor az egyéni kiválóságnak és a becsületnek nem kelléke többé a bátorság, testi erő, ügyesség és harckészség, semmi értelme nincs. Hasztalan prédikálják okos és bölcs férfiak és nők, hogy pisztoly elé állani és pisztolyt elsütni vagy karddal nagyot vágni akárki is tudhat és hogy a párbajra való kiállítás a modern időkben nem jelent önmagában erkölcsi bizonyítványt vagy felmentő ítéletet.

A párbaj előítéletéhez való egygyíthatatlan ragaszkodás két főokra vezethető vissza. Az egyik az, hogy a büntetőtörvény a becsületet igen gyöngén oltalmazza meg. Köz hely, hogy

A gyáripar fejlődésére természetesen befolyást nem gyakorolhatunk, de annál nagyobb tere jut a társadalmi munkának a háziiparnál, ahol minden legkisebb lépés, minden eredmény egy-egy téglát jelent iparunk jövő nagyságának épületében. Ahogy majdnem 900 év előtt Gizella magyar királyné koronázási palástot himzett ez első magyar királynak, amiként a középkor századaiban minden magyar uri ház egy-egy műhelye volt a magyar iparművészet, a magyar nemzeti stílus kifejlődésének, formai megnevelésének, ahogy a nép kunyhóiban a legújabb jelenkorig, az utolsó évtizedek romboló eredményeinek elkövetkeztéig élt, virágzott és a nemzeti stílusok összetartó erejével hatott a népiipar, — legyen egy a jövőben is a háziipar az ország legnagyobb részében kipusztult, ahol még él, kivezében van. De még él belőle annyi, hogy alapja lehet az új jövőnek, anyagot, formákat, mintákat adhat az új háziipar megteremtéséhez. Belátja ennek szükségét a kormány is. Munkaszeközök, segélyezések kiosztásával, tanfolyamok ingyenes rendezésével igyekszik a társadalom reorganizáló munkáját megkönnyíteni. De eredménye csak úgy lehet, ha annak hatását, eredményeit a társadalom hozzájárulása, kiegészítő tevékenysége biztosítja. Anélkül olyan az állami akció, mint a forrás a sivatagban, amelynek víze elapad. Az állam adhat anyagi engedélyt, rendezhat nagy költséggel tanfolyamokat, de mindezek csak külső eszközök, — az igazi tartalmat csak társadalmi tevékenység nyújthatja hozzá.

A székelyföldön megindult háziipar akció első sorban a női társadalmat érinti. Ok hivatottak intenzív háziiparra, nekik nyújt és általuk családjaiknak keresetet és nyuoyort a háziipar, amely jelenleg is az egész országban legépbbben a székelyföldön él. A székely uri nőkre hárul a feladat, hogy izlésükkel, tudásukkal és szívükkel lelket vigyenek az állam és a férfiak buzgólkodó munkájába. Alakítsanak szervezeteket, vagy a meglévőkbou fejtsenek ki oly irányú tevékenységeket, hogy a nép, a szegényebb néposztály háziipari készítményeit terjesztve, azoknak kelendőséget, biztos piacot szerezzenek s ozzáltal es vezető, irányító munkájukkal új kedvet torentsének a dolgozó nőknél. Ha tisztességes munkát, biztos keresetet nyujtunk, a családi körében való foglalkozás jövedelmezőségét szilárd alapokra helyozzuk, több szolgálatot teszünk a társadalom erkölcsi és gazdasági épségének megóvása érdekében, mint száz szép czikkel, beszédel és szó „egyesületi tevékenységgel”.

Angliában azért nincs bárba, mert ott roppant szigorral büntetik a becsületsértést, másik ok pedig az, hogy a militarizmus a lovagiaság e fajtájának tradícióit híven ápolja és fenntartja. A tisztakar speciális becsületének legfőbb öre a parbjaintézmény és a polgári társadalom utánzasi viselkedései szintén ragaszkodik ehhez az abszurdumhoz, mely talán legnyomósabb bizonyítéka az emberi atavizmus elméletének.

Nálunk Magyarországon különösen áll az a tétel, hogy a büntetőjog nem torolja meg kellő szigorral a becsület megsértését. Szállóigévé vált a magyar becsületsértési judikaturáról, hogy egy pofon — öt forint. Már pedig ilyen olcsón még a legszegényebb diámnista sem vagy zsebre pofont, hanem inkább szalad vívőterembe vagy a szomszéd erdőbe vágni vagy löni.

A képviselőház egyik minapi ülésén Bozóky Árpád balpárti képviselő Magyarország jegyző karát zugirászatlan és sápolással gyanúsította meg. Ez a vállalkozása balul ütött ki, mert Justh Gyula a ház elnöke, nyomban erőlesen rendreutasította érte.

Ez az incidens is mutatja, mennyire igaz volt Temesvármegye közönségének, midőn legutóbbi közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy irattal megkéri az országgyűlés képviselőházát, a községi és körgyűlés peren kívüli ügyekben már ösödök óta gyakorolt magánügykódási jogának törvénybe iktatása iránt.

A jegyzők magánügykódását a közszükséglet teremtette meg. A tanácsra szoruló és jogügyleteit írásba foglalni nem tudó nép elment jegyzőjéhez, ott a tanácsot megkapta, akarata, kéréme, óhaja írásba lett foglalva, ügye elintézve. Ösödök óta gyakorolták ezt a jegyzők. Évek múlva ez a gyakorlat szokásjoggá vált. Később már a vármegyék rendeletekkel szabályozták a jegyzők működését, majd utóbb belügyminiszteri rendelettel lett szabályozva, míg végre az 1904. évi XI. t.-czikkben nem kifejezetten törvénybe iktatva, de törvényben elismerve lett a jegyzők e joga. E jognak természetesen fejlődése tehát más nem lehet, mint hogy a törvényben biztosítva legyen s nem is lehet más. Minden más intézkedés visszafejlődést szülne, aminek pedig bekövetkezni nem szabad.

Aki azt állítja, hogy a jegyzők magánműködésével a jogrend és a jogélet tisztaságán általában sérelem esik, az tudva és akarva valótlanságot mond. A gyakorlati élet ezer és ezer esete a legfényesebb czáfolata ezen állításnak.

Ha a jegyzők magánműködése a jogrend sérelmére és a nép kárára volna, a nép nem bizná ügyeinek elintézését a jegyzőkre, hanem elmenne oda, ahol ügyeinek helyes elintézését biztosítva látná.

Azt mondja Bozóky, hogy a „község háza nem hivatal, ha nem egy jó üzlet, ahol minden munkát megfizetnek, ahol minden jegyző csak mellékjövdelemre dolgozik.“ Magyarország tiszteltemeltő, hazafias jegyzői karát felesleges megvédelmezni ily rosszakaratu ráfogással szemben. A jegyzői kar oly üzletlenül, a nép anyagi érdekei iránt anny jóindulattal és szeretettel végzi nagy és nehéz munkáját, hogy meg nem csorbíthatják tekintélyüket az efféle alacsony rágalmak.

Székelyudvarhely város társadalmát titkos kör emésztí; a társadalmi léhaság és a közutalat teljes erejével dühöng; polgárságának egyszerű leányaira, asszonyaira — tisztelet a kivételnek — a sok selyeműt nem lehet ráismerni, míg a városi „felső tízezer“ felületes szorakozásainak él, minden komolyabb célról, emberi ügyről megfeledkezve. Üres mulatozás, kapaszkodás, szereplési viselkedés, minden áron való érvényesülési vágy, rang-kórság, átkentélyek bálványozása, mind-mind szomorú tünetek. Szomorúak, hogy észlelhetők. Az ember észbe juttatják Lessing meséjét a ludról, mely hajtogatja nyakát, hogy hattyúnak nézzék. „És nem lön hattyu, csak neveléses lud.“

Szóval a társadalmi életet előállította a közutalat; mert nemcsak a politikai közélet utálatos, hanem a közéleti megnyilatkozás is csak ez az egy szó illik: utálatos. Igenis, utálatos. Nincs enyhébb, nincs finomabb szó. Még az a kevés

ember is, aki ily közviszonyok mellett elmondhatja, hogy a magánéletben boldog, még az is érzi a közállapotok nyomusztató hatását.

Aligha van város, hol a társadalom olyannyira a fizetési osztályok szerint igazodnék, mint éppen Székelyudvarhelyen, s aligha van város, amely éppen ezért a lelkiismeretesség olyan éles belyegét nyomná a közállapotokra, mint éppen ez a közutalat érzése uralja a lelkeket; még az egy pályán levők is utálják egymást. Az emberszeretet, amit valaha a vallás a földre hozott, mintha kipusztult volna, s helyét a vakgyűlölet foglalta el.

Szomorú példáját hozta fel ennek Válenstik Ferenc az e heti közigazgatási bizottsági ülésben. Nem az egységes társadalmi életéről akart szólni beszélni, mert ilyen nincsen, — hanem arról a lehetetlen állapotokról, amelyről a pénzügyigazgatóság körében sok szó esik. A lehetetlen társadalmi élet itt ugyanis teljes erővel jelentkezik, s ez pedig kihát a hivatalos működésre is. Értesülése szerint nem kevesebb mint kilenc tisztviselő kérte az áthelyezést, ami kétségtelen jele, hogy a hivatal kebelében mély nagy bajoknak kell lenniök. A meuekülő tisztviselő elviszik e város híret, s innen van aztán — úgy mond igen helyesen a felszólaló, — hogy Székelyudvarhelyről úgy beszélnek a megye határára kívül, mint az Ördög-szigetről. Interpellálói ezen a tarthatatlan állapotok, mely a „közismert szerénység“ érájában burjánzott fel kíván segíteni, és a nagy közönség bizonyára kíváncsian várja, hogy milyen eredmény követi az őszinte szót.

Megint egy fél óra . . .

A közigazgatási bizottság felirata a miniszterhez.

Székelyudvarhely, június 12.

Ismeretesek azok az anomáliák, melyek azé kelyvasutunk menetrendjében, de általában vasuti közlekedésünkben fennállanak. A tarthatatlan állapotok megszüntetését e hasabokon ismételtelen szaváltuk, amint hogy akciózt; indított be ilyen irányban a vármegye közigazgatási bizottsága is. Sajnos, minden fáradozás hiábavaló munkának bizonyult még pediglon annyira, hogy Udvarhelyvármegye érdekeinek egyenes negligálására, a május 1-én életbe léptetett menetrend által e megye fővárosát megint egy fél órával messzebb tolták el az ország központjától. Csak imént mutattuk ki e helyen a tarthatatlan állapotokat, amelyek megszüntetése végett most a közigazgatási bizottság is, Szobotka Rezső kir. főmérnök indítványára, e héten tartott üléséből a következő feltejesztést intézte a miniszterhez:

Koreskedolomgyi Miniszter úr!

Mult évi október hó 9-én tartott ülésünkben 1799—907. kbiz. szám alatt vasutunk menetrendje-
nek kiállításba helyezett megváltoztatásáért kifejezett bálánk oom csak e bizottság, de a vármegye egész közönségének érzelmet tolmácsolta, mert hosszú évek eredménytelen küzdelmének sikeres befejezését láttuk Nagyméltóságodnak m. évi szeptember hó 5-ről keletzett 4163—907. III. számú leiratában, melylyel arról értesít Nagyméltóságod:

„A héjasfalva—székelyudvarhelyi helyi érdeku vasuti vonal menetrendjének javítása és egy harmadik vonatpár bevezetése érdekéu tett feltejesztésük folytán a kérdést újból tanulmányozva kérelmüket méltánylaudouak találván gondoskodni kíván arról, hogy az érdekeltség igényeit kielégítő új menetrend a lehetőségekhez képest mielőbb életbe léptethető legyen“ . . .

Ugyan ezen leiratában arról értesít Nagyméltóságod:

„E mellett egyidejűleg utasítottam a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a székelyudvarhelyi új vízvételi berendezés sürgős létesítéséről a héjasfalva—székelyudvarhelyi h. é. vasutal egyidejűleg gondoskodjék és ennek megtörténte után a mozdonyok és vonatkiséru személyzetnek Segesvárról Székelyudvarhelyre való áthelyezése és a vonatfordának Székelyudvarhelyről kiindulólag való megállapítása mellett a bizottság feltejesztésében hangsúlyozott érdekeket kielégítő új menetrendet léptesse életbe.“

Mi sem természetesebb, mint hogy bizva-biztunk Nagyméltóságod rendeletének pontos és sürgős végrehajtására, nemcsak remeltük, de biztóra vetjük, hogy a f. évi tavaszi menetrend meghozza Nagyméltóságod által is méltánylandónak talált igényeink kielégítését.

E helyett azonban mély szomorúsággal tapasztaltuk, hogy a vízvételi berendezés sürgős megoldására nyolcz hónap nem volt elegendő, holott az átlomás közvetlen közelébe lévő Nagyküküllő hídnál néhány száz korona költséggel egy inceptor pár nap alatt felállítható, a vízvételi berendezés megoldható lett volna; tapasztaltuk, hogy a Budapestről d. u. 9-15 induló 502. számú gyorsvonattal a régi menetrend szerint 1 ó. 34 p.-kor érkezünk Székelyudvarhelyre, o holylott most 1 ó. 55 p.-kor vagyis 21 p.-el később érkezünk.

Tapasztaltuk, hogy f. évi június hó 1-től Segesvár új személyvonat, Brassó új gyorsvonat összeköttetést kap, melyhez nekünk csatlakozásunk nincs, holott ez utóbbi a 603. sz. gyorsvonat — Héjasfalvára 8 ó. 24 p.-kor érkezik, onnan 8 ó. 25 p.-kor indul és a Székelyudvarhelyről 7 ó. 6-kor induló 8511 számú vonat Héjasfalvára 8 ó. 46 p.-kor, vagyis a 603. sz. vonat indulása után 21 percczel érkezik, pedig a 8512. számú vonat az eddigi 6 ó. 19 p. helyett most 6 ó. 06 p.-kor vagyis 13 p.-el korábban érkezően a 8511. sz. vonat menet idejét csak 8—10 percczel kellono rövidíteti és a régi 41 p. kezelési idő botartása mellett is létesíthető lett volna a csatlakozás és még inkább akkor, ha Nagyméltóságod többször idézett 4163—907. sz. leiratában foglalt rendelkezések foganatosítottak volna.

Nem ohtjünk refleksiókba bocsátkozni arról, hogy a nemzetiségek által lakott gazdasági fellendülését, illetve közgazdasági fejlődését mennyire előbbre viszi az említett két új vonatpár beállítás és mily fájó érzést vált ki, hogy gazdasági fejlődésünkre évek óta nem voltak képesek még csak megfelelő, a megelőkkel is elérhető, menetrendet visszközölni: csak arra szorítokunk, hogy Nagyméltóságodnak mindenre kitorjodó figyelmébe ajánljuk azon visszahatást, amelyet jogosnak és méltányosnak elismert igényeink állandó mellőzése multhatatlau előidézni fog.

Mindezek alapján pedig mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy m. évi szeptember hó 5-ről keletzett 4163—907. III. számú leiratában foglalt rendelkezések sürgős foganatosítását elrendelni méltóztassék.

HIREK.

Egy hó közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 10 én tartotta jun. havi ülését Ugron Ákos főispán elnöke mellett. Tárgysorozat rendén elsőnek *Szécsi János* alispán tette meg jelentését. Eszerint mult hó folyamán az alispáni iktatóra érkezett 627 darabból 331 nyert elintézését. Egy évre érvényes utlevél 70 db adott ki. Alispán Székely vasut közgyűlésén Szobotka Rezső főmérnökkel részt vett. Jelentést tesz a megyei jegyző ellen bevezetett vizsgálat állásáról, mely szerint annak befejezését az ügyességnél levő iratok visszaküldése késlelteti. Ismerteté után az alispáni választás ellen beadott felelkezés expedálásáért, melyért mulasztás vádjá senkit sem illet.

Miklos János gróf szól először a jelentéshez és kérdést intéz az alispánhoz. Tudván azt, ugymond, hogy az alispán tevékenysége a községekre kiterjed, kérdi, miképen történt az, hogy a bögözi malomnak, — mely Ugron János tulajdona, — a kormány által 20 ezer korona árban leadott megvásárlása végett az alispán deputációt vezetett, holott e malom értékét Kenessey kulturmérnök 2500 koronára becsülte. — *Szécsi* alispán: A mikor a malom megvásárlása végett lépéseket tett, akkor nem volt alispán, azonban e malom megvásárlását e vidék elsőrangú érdekének tekintti, mivel ott másikat ármentesíteni nem lehet. Kenessey becselését nevetőgösgnek tartja, mivel e malom 7—8000 forint jövedelmez s egy patakmalom is a mult évben 17,000 koronáért vettek meg. Az ügy különben alkudozások tárgya, s miután rokonság utján érdekelve van, az ügyre nem foly be, noha kívánatosnak tartja a vásár létrejöttét.

Ugron Zoltán a Küküllő rendezését elengedhetetlen szükségesnek tartja s így helyén való, ha a malom megváltásánál a kormány határozatosan közreműködjék. Szükségesnek tartja éppen ezért az érdekelteknak egy értekezletre való meghívását, amidőn megbeszélnek a mesterséges duzzaasztóknak miként való eltávolítását.

Dr. *Mecsi* Ödön elérkezettnek látja az időt arra, hogy az ozoelőt két évvel, a megye adósságainak konvertálására megindított akciózt folytassák, s a konvertálás effektuáltassék. Dr. *Válenstik* Ferenc ezt annyival is szükségesebbök látja, mivel a nyugdíjalap most már nem tudja fedezni fizetésait. Szóvá teszi a megyeház ujra festésének gyalóságát, majd pedig Székelyudvarhely város közönségét fölötté érítő indítványt tesz. Arról értesült ugyanis, hogy *Fábián* József a zetelaki havason levő tüzifájának lezálaltása végett, fauszatási engedélyt kért. Ennek nagy jelentősége van, ugymond, mivel a fá a fuvarozás folytán horribilis mértékben felemelkedett. Ha az uszatási engedélyt kiadják, e bajon segítve lesz s a mostan az erdő rohadó több ezer öl fa a közönségnek hozzáférhetővé lesz téve, amennyiben itt 50% ármegtakarításról van szó, ez pedig, ugy véli, nemcsak közérdeklődésre, de hatósági támogatásra is kell számítani. Kéri az alispánt, hogy ez irányban cselekedjék.

Szebi alispán kézséggel igéri meg, hogy a konverzió ügyében a tisztviselők bevonásával a szükséges lépéseket megteszi, mivel a nyugdíjalap a segélyre nagyon is rászorult, ugyanígy, hogy a hónapban 3000 koronát más alaplól kellett a fizetésekre felvenni. A Küküllő rendezését előrendül szükségesnek tartja, s ilyen irányban a munkálatok már 18 évvel korábban bevezettek, sajnos, eredmény a kulturtermékek képedelmzése folytán, még mindig nincsen. Egyébként a terveket megsürgötte, s ennek tulajdonítva, hogy az ügyekelyi gát ügye a belügy-miniszterhez került. A megyeház átfestése nem alispánosága alatt történt. Az épület alaposa renovációt kíván, miért megkéri a főmérnököt költségtetés kérésére. A fauszatás megadását az előző közgazdasági érdekek tartja, azonban az engedély megadása a miniszter hatáskörébe tartozik.

Dr. Valentisk Ferenc: A nyugdíj pótdadónak 2%-ra való felemelése elől kitérni többé nem lehet, sőt valószínűnek tartja annak a bekevezését, miszerint kértünk a minisztert a pótdadónak még nagyobbra való felemelését engedélyezze. Szükségesnek tartja, hogy a belügyminisztert a bizottság az iránt keresse meg, hogy Székelyudvarhely város telek-könyvi átalakítási munkálatait soron kívül engedélyezze.

Szebi alispán ezután válaszul Ugron Zoltánnak a múlt havi ülésen a szentmártoni körjegyző és Hinléder képviselő ügyében tett interpellációjára: A bevezetett vizsgálati rend kiderült, ugyanond, hogy az erdészeti albizottság utasította a szentmártoni jegyzőt, hogy a lövétei erdővásárt, melynél Hinléder Ernő járt el mint ügyvéd, felebeztessze meg, hogy az megemissithető legyen. A jegyző ezt a keményfalvi kiakoruk nevében meg is tette, azonban a midőn annak a beadását megsürgötte az ord. albizottság, akkor a jegyző nem bizonyított, de egy jelentést tett, melyben azt mondja, hogy a felebeztés visszavonásáért Hinléder pénzt adott az illetőknek. Ezért Hinléder büvádi feljelentést tett a jegyző ellen, ki tárgyalás rendőn állítását visszavonta, mivel a felebeztés visszavonásáért nem Hinléder, de Becze Lőrincz adott 260 frtot a keményfalvi közbirtokosságának. Erre aztán Hinléder is visszavonta panaszát. Egyébként a vizsgálatot folytatja.

Ugron Zoltán a válasz azon részét, hogy a vizsgálat folyik, tudomásul veszi, azonban szigorú vizsgálatot kér, mivel az Ugyröl már a miniszternek is van tudomása, sőt annak alapján az egész megye reputációjára alá van ásva. Ezután áttértek a tárgysorozati tárgyak tárgyalására, melynek rendőn

Barabás András árvászeki elnök jelenti, hogy az iktatóra érkezett 1654 ügydaraból 350 nem nyert elintéztet. A kiskoruk száma 12323. — Dr. Lényyel József m. főorvos jelentése szerint a közegészségügy, a város kivételével, kedvezőbb, mint az előző hóban, amennyiben a bevenyfertőző betegségek csökkentek. A megye területén 99 hevenyfertőző beteg jelentettek, szemben a múlt havi 190-el. A kórházban 252 beteg ápoltak; hó végén maradt 93.

Kuliseky tanfelügyelő jelenti, hogy a nemzeti iskolák is alkalmazták a magyar feliratokat; a fali táblák, a magyar czimer és Hymnus szövegének feltévesése folyamatosan van. Dr. Mezei Ödön a kereszturi képezde ügyében intéz kérdést, amennyiben annak elnyerése végett Marosvásárhely minden megteaz. Kérdésére Elnök válaszul: A képezde ügyében a napokban járt a miniszteriumban; a miniszter fel-fogása az, hogy a képezdet, amennyiben Keresztur nem ad telket, feltétlenül csak Székelyudvarhelyre helyezze. Az illető referensnél értesült, hogy egy bizottságot küldenek ki, hogy nem-e lehetne az épületet Keresztur olcsóbb megfelelő helyen elhelyezni. Elnök válaszával a bizottság tudomásul vette.

Pénzügyigazgató jelentéséből kitűnt, hogy a tárgyalás alatt álló hó folyamán egyenesadónban 33735 kor., hadmentességi díjban 369 kor., bélyegdíjban 12678 kor., fogyasztási és italadónban 60443 kor., dohányjvedékben 43412 kor. folyt be. Dr. Valentisk Ferenc e jelentéssel kapcsolatban a pénzügyigazgatóra levő azon tarthatatlan helyzetre hivat fel a bizottság figyelmét, mely szerint onnan mintogy kilencz tisztviselő kérte áthelyezését. A pénzügyigazgató kéri a szokás szerint az interpellációt írásban kiadni, hogy jövő gyűlésben írásból adhasson választ. A kérdéssel a Pol. jegyzet rovatban foglalkozunk.

Dr. Kovácsy Albert azon indítványát, hogy a bizottság írjon fel a miniszterhez a székelyudvarhelyi állami tisztviselőknak magasaab lakbérössztályba sorozása végett — a bizottság Szobotka Rezső és Ugron Zoltán pártól felzólalásai után egyhangulag elfogadta.

Révölly kir. ügyész jelentésének tudomásul vétele után Szobotka Rezső kir. főmérnök terjesztette elő jelentését, melyből kitűnt, hogy az állami és törvényhatósági utak állapota kielégítő. A héjasfalvi Küküllő-híd munkálatai megkezdődtek. A honerelési munkálatokhoz kért gőzhengert a miniszter nem engedélyezte. Ugron Zoltán a szakodi ut szabályozási munkálatainak időjére a régi utnak használható állapotba való tartását kéri. Zonda József áll. főállatorvos, ugyszintén Daniel Lajos közgazdasági előadó jelentését tudomásul vették. Ez utóbbival kapcsolatban Ugron Zoltán az anyallatok pontos összeírását sürgette meg, melynek alapján a megye kellő számú apaállatokkal ellátható legyen.

Tárgysorozat rendőn Sperker Ferenc kérésére elbátározta a bizottság, miszerint a gazdasági alaki képzés hiánya elől felmentése iránt pártolólág

tesz előterjesztést. Utasították az alispánt, hogy a legelfeljavítási munkálatok jelentésének a nép közeben való terjesztése felől intézkedjék. — Szobotka Rezső kir. főmérnök javaslatára az új menetrend ellen felirnak. Több, magántermészeti ügy letárgyalása után a gyűlés véget ért.

Eljegyzések. Dr. Sylvester Andor kir. törv. széki jegyző eljegyezte *Leszlyán* Margit kisasszonyt Székelyudvarhelyen.

Diemár Gyula kir. törvbíró eljegyezte *Oscsodál* Etelka kisasszonyt Szigetvárt.

Doktor juris. Itj. *Lányi* Imrét, *Lányi* Imre posta- és távirada felügyelő tehetséges fiát, a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává felavatták.

A róm. kath. főgimnázium ma délelőtt fél 11 órakor az intézet tornacsarnokában tartja tanévzáró ünnepélyét, melyre a tanügybarátokat és érdeklődőket szivesen látja az igazgatóság.

Halózáás. K. Becze Sándor a székelyudvarhelyi reform. kollégiumnak volt tanára, majd szatmári költ tanár, életének 77-ik évében f. hó 7-ikén Szatmáron elhunyt.

Torna-ünnepély. Mint jeleztük, az áll. fő-reálisok ma délután 5 órakor az intézet udvarán és tornacsarnokában torna-ünnepélyt rendez, melyet éjjeligi tartó táncmulatság követ Belépti-díj személynként 1 korona, tanulójegy 50 fillér. Vendéglőrl gondoskodva van.

Távozó tisztviselő. A pü.-miniszter *Mántó* Miklós pü. fogalmazót, kataszteri bizost, saját kérésére Kolozsvárra áthelyezte. *Mántó* Miklós önzetlen közéleti tevékenységével, koccziliás magatartásával megszerezte és sokszorosan kidermelte nemcsak hivatalnok társai, de a város széleskörű társadalmának is elismerését. Távozása alkalmából 9-ikén este a Koronkay-teremben társas vacsorát rendeztek, amikor fehér asztal mellett vettek búcsút a jóbaráttól.

Tíz éves találkozó. Szép ünnepélyt ültek az 1898-ban a főgimnáziumban érettségizettek. — Ugyanis f. hó 8-ikán, 10 éves találkozóra gyűltek össze az anyaintézet falai közé Dr. Paál Árpád főjegyző, *Bajcsy* János elkész, *Baricz* Dencs k. jegyző, *Benkó* Sándor újságíró, *Zsiga* Lajos törv. széki jegyző, dr. *Burnász* Imre orvos, dr. *János* Domokos ügyvédjelölt, *Keresztes* József, *Ungváry* János törv. széki jegyző. Reggel fél 9 órakor a nagytornalomban jelentek meg az önépöl, amikor *Bajcsy* János miezített, majd felkeresték a régi osztályokat s felidéztek a diákkor kedves emlékeit. Majd a tanári testületnél tisztelegtek, amikor az egybegyűltek érzelmet dr. *Paál* Árpád tolmácolta, melyre *Soó* igazgató válaszlal meleg szavakkal. Ezután a temetőbe vonultak ki, ahol az elhunyt *Szigethy* István, *Király* Lajos tanárok és három osztálytárs felett *Bajcsy* tartott gyászbeszédet. Delben tisztelegtek *Jánosy* Péter, *Tamás* Albert, *Embery* Árpád és *Daróczy* János egykori tanáraiknál, majd pedig *Paál* Árpád látta vendégeit. Este társasvacsorára jöttek össze a tanári karral, amikor a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig elmulattak.

Plebános választás. Gyergyóújfalu tekintélyes hitközség, mint értesülünk f. hó 9-én megtartott papválasztás alkalmával túlnyomó többséggel első helyre *Gáspár* János lövétei plebánost, városunk szülöttét választotta meg.

A református kollégium ma, vasárnap délután 3 órakor az intézet tornacsarnokában tartja meg jutalomosztással, zeeo- és énekpályázatokkal kapcsolatos évzáró ünnepélyét, melyre a szülőket és az érdeklődő közönséget meghívja az igazgatóság. Az ünnepély műsora: 1. „Dalarinduló” *Huber* K. töl. Előadja az ifj. énekkar. 2. Igazgatói jelentés a jutalmak és pályadíjak kiosztása. 3. Pályázatok hegedűvel a gróf *Haller Louise*-féle 4, 3 és 2 aranyra; továbbá a *Daniel*-féle két 8 koronás és a *Farczady* K. Lajos-féle két 5 koronás jutalomra: *Horváth* József 8. o. t. 2. *Keresztes* Károly 7. o. t. 3. *Kovács* Jenő 7. o. t. 4. *Marosi* Albert 7. o. t. 5. *Schmidt* Károly 7. o. t. 6. *Kovács* Ferenc 6. o. t. 7. *Blagoh* Gerő 4. o. t. 8. *Orendi* Vilmos 4. o. t. 9. *Meburger* Frigyes 3. o. t. 10. *Kertész* Béla 1. o. t. 4. Pályázat mely hegedűvel a gróf *Haller Louise*-féle 1 aranyra: 1. *Paltinean* Gergely 5. o. t. 2. *Meburger* Frigyes 3. o. t. 5. *Gordonkával* a gróf *Haller Louise*-féle 1 aranyra: *Keresztes* Károly 7. o. t. A gróf *Haller Louise*-féle 1 arany a nagy gordon kezölőjének *Kovács* Jenő 7. o. t. adatik ki szorgalomdíj czímen. A gróf *Haller János*-féle 10 koronás a zeeo- és énekméletben logjárásabbnak lesz a jutalma. 6. Pályázat énekből a gróf *Haller Louise*-féle 1 arany; a *Farczady* K. Lajos-féle két 5 koronás és a *Gyúrfás* Domokos-féle 4 koronás jutalomra: *Neumos* Imre 8. o. t. *Palló* Imre 7. o. t. *Miklósi* Károly 5. o. t. *Nemes* István 4. o. t. *Török* József 4. o. t. *Benkó* Sándor 3. o. t. *Keresztes* István 5. o. t. *Bartalis* Imre 2. o. t. *Farkas* László 2. o. t. *Kovács* Endrő 1. o. t. *Kassay* Dénes és *Vida* Bálint 3. o. t. 7. *Induló*. Előadja az ifj. zenekar.

Színházi heti műsor. Vasárnap, június 14. d. u. Gyernek, este: Drótostót. Hétfő: Szabin nők elrablása, bohózat. Kedden: Dollárkirály, operette

ujdonság. Szerdán: Varázsköröng, operette. Csütörtökön: Sámson, szimf. ujdonság. Pénteken: Koldusgróf, zóna. Szombaton: Tanítónő, vígjáték ujdonság. Előkészületben: Tatárjárás. — *Josef* k. a. feleségem. — Három feleség. — Hadjárat a békében. — Gépiro kisasszony. — Le a férfakkal. — Vetélytárs. — *Biboros*.

Dobó Zoltánné hangversenye. *Dobó* Zoltánné, zenetanárnő f. hó 6-ikán tartotta meg évnyi hangversenyt a Budapest-száló nagytermében, díszes közönség jelenlétében. A hangverseny első része délelőtt folyt le, a midőn is a kezdők adták elő meglőp batorsággal darabjaikat. A zongorázók közül különösen tehetségesnek látszik az első évesek közül *Kassay* Erzsike és a kis *Bagó* Vilma, a haladók közül kiváló szépen játeztott *Kassay* László, továbbá *Demény* Bella, *Solymossy* Annuska és *Vajlla* Edith. A hegedűsök közül kitűnt: *Szentpály* Vanda szép tisztá játékkal, *Roh* Jenő és *Solymossy* László szintén nagyon ügyesen játeztottak. A hangverseny második része oly tartalmas válogatott műsört nyújtott, melyet a legkényesebb ízlésű közönség is élvezettel halgathatott. Szépen játeztottak *Göllner* Béla, *Bagó* Mariska, *Kassay* Gyula, *Tamás* Mártha és *Doros* Gábor; igen szépen játeztik *Maráth* Aranka, ki mint halljuk zeneakadémiára készült *Doros* György, *Grieg* gyönyörű balladáját adta elő kiváló szép érett felfogással, szinte túlfinomult ízléssel; kár, hogy a már meglehetősen kifáradt közönség nem méltányolta eléggé. Kedves meglepetés volt *Voith* Mariska éneke, ki kellemesen csengő úde tisztá hangjával igen szépen énekelte *Faust*-ból a kettős meglehetősen nagy terjedelmű világos színezetű és amellől lágy, behelző hangjával osztatlan tetszést aratott. Partnere *Dobó* Zoltán volt, ki férfias erővel, amellől finom ízléssel és a nála már megszokott technikai bravurral jutata érvényre a mű szépségeit. *Demény* Irént már ismeri a közönség; igen szépen adta elő a Schumann dalokat, míg a Sámson és *Delia* áriából valóban fényesen bontakozott ki tehetsége. Énekelte még *Palló* Imre, kinek hatalmas, szép hangyánya van, és akitől még sokat várhatunk. Legutóljára hagytuk a Molnár család. A fiatal *Molnár* Károly a legjobb uton van átvonni a vezetést bátyjától *Gézától*, ki ez időszert városunk egyik legjobb hegedűse. Sokat haladtak mindketten, de különösen *Géza* gyönyörűen játeztik, a rádással adott *Schubert*, egészen művészi színvonalon állt. *Molnár* Margit *Chopin* poétikusán szép E.-mol koncertjének igazán finom előadásával és kifogástalan gyönyörű technikájával ragadta el a közönséget. A két kamara zene számoly jól sikerült, hogy egész élvezettel hallgatta a különben már meglehetősen fáradt közönség; itt különösen ki kell emeljük a fiatal callistát *Szabó* Lászlót. A legmelegebb elismerés illéti *Dobónét*, kinek mindent felölöl zenei intelligenciájára, klasszikus ízlése szalbatatlanul reá nyomta bélyegét tanítványaira. A hangverseny közel éjjelkor ért véget és a jelen voltak a hatalmas tapsal jutalmazták a kiváló tanárnőt.

A Székely Társaság választmányi ülése.

Június 11-én este a Székely Társaság választmánya igen látogatott ülést tartott. Az ülésen *Mátffy* Domokos elnök bemutatva a Székely Társaságok Szövegének átiratát, melyben a szövetség az itteni társaság meghívására kijelenti, hogy augusztus 24-ikére a székely naggyűlést Székelyudvarhelyre hívja össze, s ugyszintén az erdélyi hírlapírókat is. A választmány az átiratot örömmel vette tudomásul. Együttal kidolgozott egy tervezetet a naggyűlés tagjainak a fogadására, megvendégelésére. valamint arra nézve, hogy a naggyűlés programpontjai közé Székelyudvarhely és vidéke érdekében miféle megvitatni való kérdések felvetélet tartja szükségesnek. Ez utóbbiak tekintetében egy állapodott meg a társaság, hogy a megye közkeletűgyéről, iparügyéről és közoktatás ügyéről legyenek előadások, s Dr. *Kovácsy* Albertet, *Solymossy* Endrét, és dr. *Solymossy* Lajost fogják felkérni az egyes előadások megtartására. Felkérli továbbá *Hargita* Nándort a naggyűlés alkalmából rendezendő házi kiállítás vezetőjére, s egyuttal arra, hogy a kiállításnak a szakiskola helyiségeiben helyet adjon. Megállapodott aztán a választmány, hogy a megjelenő vendégek szorakoztatására a naggyűlés napján műsoros estélyt, a következő napon pedig kirándulásokat rendez. A kirándulások egyike Homoród-fürdő érintésével, *Lobogó* és *Dobogó*-fürdőknön keresztül a Székelyszőlőstörzshöz történnék, s a kirándulás vezetői lesznek dr. *Demeter* Lőrincz, *Szabó* Nándor és *Lántky* József. A másik kirándulás Korod-fürdő keresztül a parajdi sóbányához és Szováthához menne, s a kirándulás vezetői lesznek dr. *Kovácsy* Albert és dr. *Pálffy* Jenő. Még egyéb apró részletkérdések megvitatása után a választmány kimondotta, hogy a naggyűlés kellő előkészítése végett még külön bizottságokat szervez s maga is állandóan készenlétben marad.

A Hargita-fürdő új bérlője. Mint értesülünk a kies fekvésű Hargita-fürdőt *K. Kovács* Laurászaváló művész vete bérbé husz osztalórra.

Kivonat a m. hiv. lapból. Sertésorbáncz fellépett járványosan Székelyudvarfalva, Rava, Kigalambfalva, Székelyszenterzsébet és Székelyszontmiklós községekben, azorványosan Gyepes, Székelyszoutkirály és Székelyfancsal községekben. Sertésvész fellépett szorványosan Etléd községben és járványosan Korond községben. Bivalyész fellépett szorványosan Városfalva községben.

Rajz és mintázási kiállítás. A helybeli áll. kö- és agyagipari szakiskola rajz- és mintázási kiállításra f. hó 14—21-ig van nyitva, mely méltóan számol be kitűzött munkásságáról és folkarolja mindkét szak szakirányú tanításának anyagát. Nem képzelték el iparág szakszerű rajztanítás nélkül, sőt a két szakon okvetlenül és nagy buzgalommal kell tanítani a mintázást is. Ha most utólagjuk azt a tudást, melyet a szakoktatás fogylmezett és mindou ízében a legmodoruebb eszközökkel és tanítási mód-dal ad meg minden egyes növendéknek, lehet módunduk arra, hogy itéletüket megtebosaúk az íránt, monnyire fontos és okvetlenül szükáges a mai igényeknek megfelelő ipari életben a szakiskolák népösítése és figyelembó vételre. Ez intézet évróte rendezett eddig is hasonló kiállításokat, azonban a közönség csokely érdeklődése miatt, csupán az érdeklődő szakemberek elismerésére és figyelmére szorult. Nem árt, ha a lakos nagyközönség is betekint a szerző az intézet belső életébe és bizonyára méltán fogja azon törekvést, mely egyáltalán nem külső sikerekre, hanem igazi belső tartalomra van építő. Az intézet kiállításán be lesz mutatva a mértan, ábrázoló mértan, árnyéktau, szabadkézi rajz, kö- és agyagipari szakrajz és mintázási menet, mely különböző irányok szakszerű és egységes csoportosítása annyira feltűnően van rendezve, hogy nehezség nélkül magyarázattal szolgál a kiállított anyag arról, mennyire komoly és nagyamunkát igényel egy modern iparos nevelése. Kritikát egyébként nem mondunk, hanem meggyőződést szerozhet a nagy közönség róla, melyre az ítélet megadását bizzuk.

Műkedvelői előadás. Sétatéri padok beszerzésére 8-ikán, pünkösdi másodnapján a Budapestszálló színterében rendezett műkedvelői előadás a várakozásnak megfelelőleg úgy erkölcseleg, mint anyagilag fényesen sikerült. Közönségünk megértette a célt, melyet a rendezőség és műkedvelőink szolgálták és valóban társadalmi különbség nélkül olyan számban jelent meg az előadásban, hogy a színházterem szüknek bizonyult befogadására. Műkedvelőink Csiki Gergely színművét, a *Csifru nyomorúságot* adták elő, igen jó összevágó előadás keretében. Az Eazter szerepében Pálffy Aladárné művészi nivón álló alakítást nyújtott; értelmes deklamációjával, játéknak drámai erejével egyképpen fokozta a hatást. Igen jó partnere volt a Bálnai szerepében Bocsa Endre, ugyszintén dr. Szóványi László, mint Poprádi, kik minden egyes jelenetükkel hatást értek el. *Seabotka* Kata kedves, egyszerűségében megkapó egyszerűséghez igen jól illett a Bella lány, értelmes szerepe. A Csoma bácsi szerepében Mántó Miklós excellált, míg Fischer Ferenczné, mint Mézesné hozott sok derűltséget a színpadra, rutinizott játékkal. *Fábián* Károly a Tarczali nehez szerepét oldotta meg sikeresen. Partheniát *László* Gabi játszotta és játéknak könnyedségével tetészet aratott. Igen jó volt *Bartos* Teréz, mint *Zsofi* és *Biro* János, mint *Sodró*. Mád Simon nehez szerepét *Mántó* Ernő helyesen interpretálta. *Flórián* Margit, mint *Zenobia* kellett hatást. *Jancsó* Béla és *Szabó* Endre a két írrok, *Mészáros* Zoltán a Murok ügyvéd szerepében értek el sikert. Csoma bácsi öt leányának kedves szerepében: *Ferenczy* Margit, *Flórián* Margit, *Sándor* Julianna, *Adám* Emilia és *Seabó* Erzei tavaszi üdeséget hoztak a színpadon. Itt említjük meg, hogy a színdarab rendezését *Noss* Gusztáv tanár végezte sikeresen. Az előadást kedélyes táncmulatság követte. Az estély összes bevétele, a 32 kor. felülfizetéssel együtt, 573 kor. 40 fillér, melyből levonva a 282 kor. 70 fill. kiadást, a *tisztajövdelem* 290 kor. 70 fill., mely egészben a sétatéri padok beszerzésére lesz fordítva. Felülfizettek: Burger Arthur 2 K, Fábián József 10 K, Ambrus szemlése 2 K, Gönczi Lajos 3 K, Klein Géza 10 K, dr. Jodál Gábor 2 K, Vajna Zoltán, Huber Antal, Szarvas Arnold 1—1 K. Fogadják egy a műkedvelők, mint a felülfizetők a rendezőség hálás köszönetét.

Záró ünnepély. A helybeli áll. kö- és agyagipari szakiskola ifjúságának önképzőköré f. hó 11-én tartotta évróte gyűlését, melyen az intézet ceendes, de összetartó jellege, igazi komoly munkára törekvő akarata, minden tekintetben kifejezése jutott. Az önképzőkör lelkes vezető tanára *Spaller* József őszinte, megható beszédben bucsuzott el a negyedéves növendékektől, a többieket pedig lelkes odaadó munkásságra bucsuztatta. A program egyéb pontjai az ifju-

sági dalkör éneke, két szavaltat, egy felolvasás volt, mely után az ünnepélyon megjelent vendégek, a tanári kar és az ifjúság a ballottak hatása alatt oszlott szét.

A Dalegylet pünkösdi első napján tartotta meg sétahangversenyét a Koronkay-kertben. Daczára az együást követő mulatságoknak, szép közönség gyűlt egybe, mely a reggeli órákig a legjobb hangulatban elmulatott. Felülfizettek: Gróf Mikes János 4 K, Solymossy Endre, Kislör és Gábor 3—3 K, Fás Gyula, Szabó András, Derék Antal, Pásek Viktor 1—1 K, Paroczi Mátyas, N. N. 40—40 fill., Luczo Károly 30 fill., Váleontik Albert 20 fill. összesen 15:30 K. A felülfizetőknek ez utou mond hálás köszönetet a „Székely Dalegylet.”

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Varga* Árpád székelyudvarhelyi törvényszéki írodatisztát a hosszuszói járásbírószághoz telökkönyvvezetővé nevezte ki.

A magyar Gazdaszövetség folyó évi közgyűlését június 23-án, déli 12 órakor Parádán, a fürdő társalgótérben tartja *Darányi* Ignác miniszter elnökle mellett. Utóter: Indulás Budapestről, a központi pályaudvarról reggel 7 óra 39 perczkor. Érkezés Kál-Kápolnára d. e. 9 ó. 39 perczkor. Átazállás. Indulás Parádra 9 óra 50 perczkor. Érkezés Parádra d. e. 11 óra 12 perczkor: Villásreggeli. Gyűlés kezdete pont 12 órakor. Indulás Parádról vissza Budapestre este 6 óra 50 perczkor. Érkezés Budapestre este 10 óra 20 p. A különvonaon (Parádról vissza Kál-Kápolnára) csak azok utazhatnak, akik június 16-ig bejelentik ebbeli szándékukat. Kedvezményes vasuti jegyváltásra jogosító igazolványokat minden tagonk, gazdaköröknek és szövetkezeteknek, esetleg többet is készséggel küldenek, ha ez íránt a Magyar Gazdaszövetséget megkeresik.

Tűz. Csütörtök este 8—9 óra közt a *Pap-Zakor* József Kossuth-utczai udvarán levő istálló kigyuladt, s rövid egy óra alatt a lángok martaléka lett. A tüzet a gyorsan kihuzatott fecskendők és a helyszínen megjelenő katonaságonk már kezdetben sikerült úgy lokalizálni, hogy nagyobb veszélytől nem volt ok tartani.

Szabadságon a katonák. A honvédelmi minisztertel körrrendelet érkezett tegnap Udvarhelyvármegyéhez, melyben a közös hadsereg legénységének az aratási munkálatokra leendő szabadságolásáról intézkedik. A körrrendelet, melyet Bolgár államtitkár írt alá és amely részletes intézkedéseket tartalmaz a szabadságolások kiutalása alkalomával személtő tartandó irányelveket illetően, a következőkint szól: *Ö* Feljegzőnek legmagasabb elhatározása következtében a közös hadsereg tényleges állomány legénységének jelenlétében résse az aratási munkákban való résztvehetés céljából a *folyó évben az aratás idejében 3 hétre szabadságot* tartó fog. Ebben a kedvezményben a 4., 5., 7. és 13. hadtestparancsnokságokhoz tartozó csapatok legénysége előreláthatólag július hó elejétől kezdve, a 6. és 12. hadtestparancsnokságokhoz (ez utóbbihoz tartozik Udvarhelyvármegye) — tartozó legénység pedig július hó második felétől kezdődőleg fog részesítetteti. A jelzett célra 3 hétnél hosszabb időre terjedő szabadság nem engedélyezhető. Az igényjogosultság sorrendjére néve a birtok nagysága irányadó. Első sorban a minimális birtokok tulajdonosai, illetőleg ilyenek fiai fognak szabadságot tartó és csak azután a birtok nagysága szerint megállapítandó sorrendben a nagyobb birtokok tulajdonosai vagy ezek fiai. A negyven kataszteri holdnál nagyobb területű birtoknak tulajdonosai, illetőleg ilyeneknek fiai az említett kedvezményben nem fognak részesítetteti. De nem adható meg e kedvezmény arra a célra sem, hogy katonák mezei munkák végzésére hivatalból kirendeltessenek.

Jegyzőválasztás. Kisbaczon, Bibarcfalva és Magyarhermány községek képviselőtestületei m. hó 23-án töltötték be a Benedek Gábor 28 évi szolgálatá után történt nyugalmazatása által megürsedett körjegyzői állást, *Szabady* Tivadar főszolgabíró elnökle mellett. A három pályázó közül egyhangulag *Ráduly* János kányádi jegyzőt választották meg. Benedek Gábornak 28 évi szolgálatáért meleg elismerést szavaztak. Déliben közebbé volt, amikor a bucsuzó jegyzőt valósággal ünnepelte a három község képviselőtestülete. *Ráduly* János új jegyzőben a kör kiváló szorgalmu, pontos embert nyert, ki községe ügyeit szívén fogja viselni.

Színházi hét. Heves Béla bejött még egyszer, utoljára társulatával, hogy bucsut vegyen Székelyudvarhely közönségétől, attól a közönségtől, mely mindenba pártfogója volt a színvívészetnek. A társulat, a szerződésben kikötött időtől eltérőleg, június 11-én kezdette meg mintegy három hétre tartandó ezenonyját, abban a reményben, hogy műpártoló és mértő közönségünk ez alkalommal is következetesen marad magához, s a társulat nemes buzgalommal tömeges látogatásával honorálja. A társulat a vidéki színészet legjobb erőiből áll, kik az első két előadás-sal beigazolták, hogy művészi nívouan álló előadás-

sokban lesz része a közönségnek, s ráadásul a repertoír is a fővárosi színpadok újdonságaiból van összeállítva. Első előadásul Abonyi Árpád pályanyertes színműve, *A gyermek* ment. *Peterdy* Sándor az örnagy szerepében egységes, kerokedd alakítást nyújtott; jelenésioink minden részletében megkapó játéknak színo, hangja, fordulata. Az anyát *Aliner* Ika nemes természetességgel, vonzóan játszotta, míg *Sipos* Zoltán a kadet szerepében nagy haladásról tett bizonyosságot. Igen jó volt *Szendé* mint *Kindermunn*, *Fodor* mint *Palvitz*. *Várady* Jolán (Leontina) igen kedves megjelenés volt. *Gömöry* Vilma (Janka) kisére me-rev volt. — Péntoken *Földra* Imre *A császár katonái* című drámája volt műsorou. A darab a maga uzomoru realitásában mutatja be a hadsereg és a polgárság közt még mindig fonnálló leküzdhetetlen- nek tetsző ellentétet. Szerkezeti ereje, a egyes vonalban haladó drámai kifejlésével, szomoru igazságai- val egyaránt hat. *Fodor* Oszkár a Joász szerepében megkapó szép drámai momentumokat produkált. Igen jó volt *Sipos* mint *Szilassy*, míg *Somogyi* mint *Szedlá* csak nyert közönsézt. *Várady* Jolán sok bájjal játszotta Erzsébetet. *Peterdy* a megtestesült apa volt. A többiek is kisebb szerepekben jók voltak, amint-hogy jó volt az ensemble is. Ma este a *Drótástól* van műsoron. A társulatot a közönség méltó pártfogásába ajánljuk

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság, Székelyudvarhelyen a f., valamint a székelykereszturi és okládi fiókintézetével a betétek utáni kamatlatát 1908. június 1-től számítva további intézkedésig 4% ban állapította meg adómentesen (a tőkekamat adót az intézet sajátjából fizeti). Kölcsönököt ad váltók és betébláztól köl-lezvényekre évi 7% kamat és lejáratonként 20 fill. díjszámítás mellett. (Ez idő szerint.) Bevált sors-jegy és értékpapirszelvényeket. Székelyudvarhely, 1908. június hó 10. *Az igazgatóság.*

A Gazdasági egyesület f. 11-én tartott választmányi ülésén, melyre a tagok szép számban gyűltek össze, a közigazgatási bizottság megkeresésére véleményt mondtak a vármegyében léteztendő gazdasági ismételő népiszkolára. Vargaát ajánlvá a közölt miniszter figyelmébe, kérve, hogy ott egy ilyen iskolát saját tárczája terbére állítson fel.

Ujzékely községben berni-szemethali bika, kányádon jorkschiereir kannak a köztenyészetbe való bevezetését engedélyozendőknek véleményezték. A hernyók agymervű pusztítására való tekintébl az alispánt megkeresi a választmány, hogy a második hernyógeneráció irtását a legnagyobb szigorral vitesse keresztül; no elégedjik meg a rendelet kidásával, de ellenőrizze, vagy őriztesse is annak végrehajtását. Megbotránkozva hozták fel, hogy az arauka irtásra sem forlittatik figyelem; a vasut a az országot mentő fekvő földeken háborítatlanul diszlik az arauka, mi lehet a szem előtt nem fekvő határrészekben. Ezen sajnos körülményre is felhivatik az alispán figyelmé.

A júliusi hónyézi vásáron fejsz teheneket, hasas üszök vet az egyesület, melyeket tagjainak ket év alatt visszafizetendő kamatmentes árért enged át, június 26-ig jelentkezhetnek a tickárnál azok, kik ily teheneket beszerezni óhajtanak. Aki maga is elutazik a vásárra terzése szerint vásárolhat: egy két bört, akiknek az egyesület kiküldöttéi vásárolnak, kötelek elfogadni a kisorsolt állatot. A székelykereszturi kiállítású szio építése elmarad addig, míg a képezde ügye, ezzel kapcsolatban a vásártér elhelyezése eldül.

A ténén árral hátrálékos tagok, amennyiben a hátrálékaikat jun. 20-ig be nem fizetik, bepereltetnek. Tudomásul vétetett, hogy a földm. ügyi Miniszter 1000 K.-t adományozott az egyesületnek, s hogy a vármegye nem nyujthat segélyt; továbbá, hogy a répa bogár irtása kötelező; egy a Magyar Gazda Szövetség közgyűlési megívója is.

A románai legeltetés beszüntetése érdekében felirat írtetott a földm. ügyi miniszterhez, és a körske legeltetésre vonatkozó szabályrendelet tervezet egy bizottságnak adatott ki, pótlás, illetőleg javaslatlétel végett.

Sok a galagonya pille. A fehér galagonya pille hernyója az egészségre területtén, de különösen Szentlélek, Bogárfalva, Szentkirály, Homoródszentpál, Homoródvárosfalva, Ricsenyéd, Erdőfüle és Olasztelek községek határán oly tömegesen lépett fel, hogy az ellen az egyesek védekezésére nem elégéséges. A hernyóirtásnak közérvel való foganatosítása íránt a megye alispánja rendeletileg intézkedett. A közérő egyöntetű és sürgős munkájának arra kell irányulnia, hogy a galagonya lepkeket ősefogyossák és szét-tapossák, a petecsomókat és bábokat szedjék és elégessék, továbbá a még június július hóban kikelt kie hernyókat mésszel, vagy kátránnyal bemázolják.

Szám 593—908. kj.

Hirdetmény.

Alólírott községi előjáróság közhírré teszi, hogy az állami ut mentén levő s tulajdonát képező bolt és korcsma helyiség a legközelebbi igérőnek **1908. június 18-án** délután 2 órakor a község házánál haszonbérbe fog adni 3, esetleg 6 évi időtartamra. Kikiáltási ár 200 kor. Megjegyeztetik, hogy az italmérési engedély elnyeréséért a kellő intézkedések megtétek.

Kápolnásfalva, 1908. május 1 én.

Menyhárt János,
k. jegyző.

Both Lázár,
főbíró.

Ss. 334/908. végrht.

Árverési hirdetmény

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykeresztúri kir. járásbíróaságunk 1908. évi V152/1. számú végzése következtében dr. Fodor Boldizsár székelykeresztúri ügyvéd által képviselt Bergner Mór kolozsvári cég javára Péter György szederjosi lakos ellen 61 K. 20 f. s jár erejéig 1908. évi március hó 4-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felfoglalalt és 1598 koronára becsült következő ingóságok u. m. 2 kanca, 2 csikó, 1 kocsis és bázibutorok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a székelykeresztúri kir. járásbíróaság 1908. évi V. 152/4. számú végzése folytán 61 kor. 20 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi nov. hó 8. napjától járó 5% kamatai 1/3 % váltódíj és eddig összesen 66 K 53 f. bíróilag már megállapított költségek erejéig Szederjes községben, alperes lakásán leendő megtartására 1908. június hó 26-ik napjának d. e. 9. órája határidőül kitűzött, hová vonni szándékozik azzal hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett a legközelebbi igérőnek, szükség esetén becsáron alui is ol fognak adni.

Amennyiben az elárverzendő ingóságokat mások is le és felfoglalatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelykeresztúr, 1908. június hó 9-én.

Szalontai Albert. bír. végrehajtó.

Gabonavételi hirdetmény

Szíves tudomására adom a t. termelő közönségnek, hogy műmalmomban szép tiszta búzát bármikor és bármely kis- vagy nagymennyiségben az elmult keddi heti piaci árban megveszem. Ezáltal a t. örlető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy ne kelljen eladó gabonájával a piacra való hozás által külön időt vesztegetni, hanem amikor örültegni jön, nálam eladó búzáját is értékesíthesse, a miáltal sok időt és pénzt takaríthat meg. — Tisztelettel

FABIÁN JÓZSEF főbíró és műmalom tulajdonos

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200—400 kvöl területű **háztelkek** eladók. — Részletes felvilágosítást ad Dr Szőlősi Ödön ügyvéd.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy regiónak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult községnyél, oszónál és meghüteleknél, bodörzőlesekön használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óratonak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyű és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Arai üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főmktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 nos.

Mindennapi azétkülödo.

Az egyetlen igazság.

Az ORBÁN, NAGY és TAMAS-féle cipők több eleganciát kölcsönöznek.

Hengerműmalom megnyitás!

Értesítem a m. t. örlető közönséget, hogy a vasuti állomással szemben Bethlen-u. és Bálint-u. sarkán

saját telken levő **műmalmomat** modernan megújítottam. A mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően **május hó 27-ikén** megindítottam. — Automatikusan mindenféle gabona öröltetik. A búza tisztítása ott-hon fülösleges, mivel a legúszkösebb búzát is a legtakarékosabban kiteszteltja. Múltán a liszt erősebb és világosabb színt nyer. Minden t. örlető közönség b. tudomására hozom, hogy a műmalmomban készült liszt felülően **szaporult az örítés utána** ennellfogva a t. örlető közönség kívánásának a többfele lisztnek és az örési zavarok kiküszöböléséig végeztet üres szakokkal is rendelkezek. Biztosítom előre is az igen t. örlető közönséget, hogy az általam előállított örlemennyel valamint **hasznosulgas váromlás tekintetében meg lesz elégedve** — Szíves pártfogást és támogatást kér lisztellett!

ÁGOSTON BÉLA, műmalom tulajdonos.

A gabona neműek be- és hazaszállítására f. örletők részére fogatot tartok.

Készítik: **MAGGI GYULA és TÁRSA.**
Iroda: WIEN IV. Gyár: BREGENZ

Szám 12—908.

Hirdetmény.

Alólírt községi előjáró közzé teszi, hogy Karácsonfalva község korcsmája s hozzá tartozó mellékpéletek 1909. évi január 1-től kezdődő 3 egymásután következő évre bérbe adatik, Karácsonfalva község házánál 1908. évi július 9-én d. e. 9 órájára kitűzött nyilvános árverésen; kikiáltási ár 881 kor, évi bérletül. Árverezni szándékozők kötelesek az árverés kezdetén a kikiáltási ár 10%-át bányapénzül letenni. Egyéb árverési feltételek a községi bírónál megtekinthetők.

Karácsonfalva, 1908. május 30-án.

Pál János,
k.-jegyző.

Barabás Ferenc,
k.-bíró.

Homoród-fürdő vendégeinek figyelmébe

GYARMATHY ÁKOS fűszerkereskedő **Julius 1-ével** Homoród-fürdőre kocsit járatot állít be, mely hetenkint 2—3-szor fog közlekedni A t. fürdővendégek megbízásait, utasításait a legnagyobb pontossággal teljesíti.

Tüzifa-eladás

Egy kocsis kilüü fiatal száraz felvágott bükk tűzifa házhoz szállítva, bármely időben 10 K. ért kapható **FABIÁN JÓZSEF** főbírósz. telepén Székelyudvarhelyen.

NOXIN

A LEGJOBB CIPO-KRÉM

NOXIN

Szabadalmi márkát KULCSOSAL

Minden jobb üzletben kapható.

ROCKSINGER TESTVÉREK BUDAPEST

N y á r i m e n e t r e n d.

Érvényes 1908. május 1-től

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
700			505	ind. Székely-Udvarhely érk.	145			616
716			301	Bikafalva	106			545
728			304	Bögöz	100			535
747			240	N.-Galambfalva	1247			510
805			414	Bethfalva	1287			440
815			420	Székely-keresztúr	1220			411
832			448	Ujszékely	1205			417
840			603	érk. Iléjjasfalva ind.	1150			402
	245	540	927	Brassó		292	791	
849	529	930	591	ind. Iléjjasfalva érk.	1140	1115	405	282
917	540	964	610	érk. Scgevár ind.	1110	1100	340	220
	610	1113		érk. K.-Kapus ind.		909	213	
		1287		ind. N.-Szeben		104	305	
	696	1144		ind. K.-Kapus érk.		943	100	
	885	235		érk. Kocsárd ind.		788	1050	
		531		ind. M.-Vásárhely		1030	615	
	900	307		ind. Kocsárd érk.		750	1044	
	1050	521		Kolozsvár		555	827	
	232	1034		Nagy-Várad		211	344	
	760	720		érk. Budapest ind.		915	900	